

være opfyldt i kraft af de pligter af normalt langt videregående karakter, som er fastsat for de pågældendes virksomhed.

Regler, retningslinjer og praksis vedrørende forhør og behandling af frihedsberøvede personer skal til stadighed gennemgås med henblik på at modvirke tortur, jfr. *artikel 11*.

Artikel 12 foreskriver, at der hurtigt skal iværksættes en upartisk undersøgelse i ethvert tilfælde, hvor der er mistanke om, at der er begået tortur, og iflg. *artikel 13* skal deltagerstaterne sikre en effektiv klageadgang for personer, som hævder at have været udsat for tortur.

Iflg. *artikel 14* skal deltagerstaterne i deres retssystem sikre ofre for tortur ret til oprejsning, erstatning og rehabilitering. De danske erstatningsregler, herunder loven om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, og den danske sociallovgivning, opfylder til fulde kravene efter *artikel 14* til at yde offeret eller de efterladte erstatning og kravet til at sikre den pågældende en så fuldstændig rehabilitering som mulig.

Artikel 15 bestemmer, at ingen udtalelse afgivet under tortur kan påberåbes som bevis i en retssag bortset fra sager, hvor udtalelsen skal bruges som bevis for, at der har været udøvet tortur. Adgangen for anklagemyndigheden til under en straffesag at påberåbe sig udtalelser af en sigtet til politiet er i almindelighed begrænset af det forhold, at den tiltaltes forklaring for retten som udgangspunkt må tillægges størst vægt. Konstateres det, at udtalelser – herunder tilståelser – til politiet eller andre skulle være afgivet under anvendelse af tortur, er det selvfølgeligt og i overensstemmelse med dansk rets almindelige regel om bevisbedømmelsens frihed, at sådanne udtalelser er uden nogen som helst bevisværdi. Anklagemyndigheden vil naturligvis have pligt til ikke at påberåbe sig sådanne beviser, og domstolene måtte i givet fald antages helt at ville afskære sådan bevisførelse som utilstedelig. Der er derfor ikke grund til at foretage lovændringer af hensyn til indholdet af *artikel 15*.

Artikel 16 pålægger deltagerstaterne at forhindre handlinger, som, uden at være omfattet af torturdefinitionen i art. 1, udgør grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf. Bestemmelserne i art. 10, 11, 12 og 13 finder tilsvarende anvendelse på disse handlinger.

Artikel 17-24 indeholder konventionens bestemmelser om international kontrol med deltagerstaternes efterlevelse af konventionen. Der nedsættes en uafhængig komité, som, på linje med kontrolbestemmelserne i andre nyere menneskerettighedskonventioner, f.eks. FN-konventionen om borgerli-

ge og politiske rettigheder, har kompetence til at gennemgå rapporter fra deltagerstaterne om konventionens gennemførelse og, fakultativt, til at behandle mellemstatslige og individuelle klager over krænkelse af konventionen. Som en bemærkelsesværdig nyskabelse inden for det internationale menneskerettighedsværn skal Komiteen endvidere have kompetence til af egen drift at undersøge, om der i en deltagerstat sker systematisk anvendelse af tortur.

Reglerne om Komiteens sammensætning og opgaver fremgår af *artikel 17-18*. Komiteen består af 10 uafhængige eksperter, som vælges af deltagerstaterne.

Ligesom det er tilfældet med bl.a. FN's menneskerettighedskonventioner indføres i henhold til *artikel 19* et rapporteringssystem, hvorefter deltagerstaterne regelmæssigt, og i øvrigt når Komiteen beder om det, afgiver beretning om de foranstaltninger, der er truffet for at gennemføre konventionens bestemmelser. Under behandlingen af landerapporten kan Komiteen fremkomme med generelle bemærkninger. I den arbejdsgruppe under menneskerettighedskommissionen, som udarbejdede konventionsteksten, kunne der ikke opnås enighed om denne bestemmelse, idet østlandene modsatte sig, at det blev præciseret, at Komiteen har kompetence til at fremsætte konkrete bemærkninger og forslag vedrørende deltagerstaternes gennemførelse af konventionen. Den vedtagne formulering kan give anledning til usikkerhed om karakteren af de bemærkninger, Komiteen kan fremsætte.

Hvis Komiteen modtager pålidelige oplysninger om systematisk anvendelse af tortur i en deltagerstat, skal den i henhold til *artikel 20* indlede en undersøgelse i samarbejde med den pågældende stat. I givet fald udpeger Komiteen et eller flere af sine medlemmer til at forestå undersøgelsen, som, efter aftale med den pågældende stat, kan omfatte et besøg i staten. Komiteen, hvis undersøgelse er fortrolig, sender resultatet af undersøgelsen, ledsaget af sine bemærkninger og forslag, til staten. Den kan, efter rådslagning (men altså ikke nødvendigvis aftale) med staten, medtage en kortfattet redegørelse for udfaldet af bestræbelserne i sin årlige rapport i henhold til art. 24.

Heller ikke om denne bestemmelse kunne der opnås enighed i menneskerettighedskommissionens arbejdsgruppe, idet østlandene insisterede på, at Komiteens kompetence til på eget initiativ at indlede konkrete undersøgelser, skulle være fakultativ, medens de vestlige lande fandt, at denne kompetence burde være obligatorisk. Som et kompromis blev det vedtaget, at deltagerlandene i medfør af